

ปัจจัย
ความจำเป็น
ของกาชพัฒนา
ที่ยั่งยืน

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์.

ปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนาที่ยั่งยืน.— กรุงเทพฯ : มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2564.
202 หน้า.

1. การพัฒนาจริยธรรม. I. ไพโรจน์ พิทยเมธี, ผู้วาดภาพประกอบ. II. ชื่อเรื่อง.

155.25

ISBN 978-616-7681-53-5

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

พิมพ์ครั้งที่ 1 : มกราคม 2564 จำนวน 3,200 เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2564 โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

จัดทำโดย มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

ออกแบบโดย อ.ดร. ไพโรจน์ พิทยเมธี

พิมพ์ที่ : บริษัท ยูเนี่ยน แพลน จำกัด 48/58 ซอยประดิษฐ์มนูธรรม 19 ถ.ประดิษฐ์มนูธรรม

แขวงลาดพร้าว เขตลาดพร้าว กรุงเทพฯ 10230 โทร 02-019-2047

นายหนา

โหน

นายทานน

A decorative graphic consisting of a central cluster of overlapping white circles, with four short white lines extending outwards from the top, bottom, left, and right of the circle cluster. The background is a solid dark green color.

พัฒนา
เมืองพื้นที่

กำหนดพื้นที่ดำเนินงานจากทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้ร่วมกัน
เพื่อให้บริหารจัดการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ยั่งยืน
และพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนทั้งเรื่องความเจ็บ จน และไม่รู้

พัฒนา

อย่างฉลาด

ทั้งชีวิต

ทุก

และถึงแก่กรรม

การพัฒนาต้องตอบโจทย์เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างสมดุล
หากพัฒนาด้านใด ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อด้านอื่น ๆ ด้วยเสมอ

เขียนง่าย

ทำทีละสิ่ง

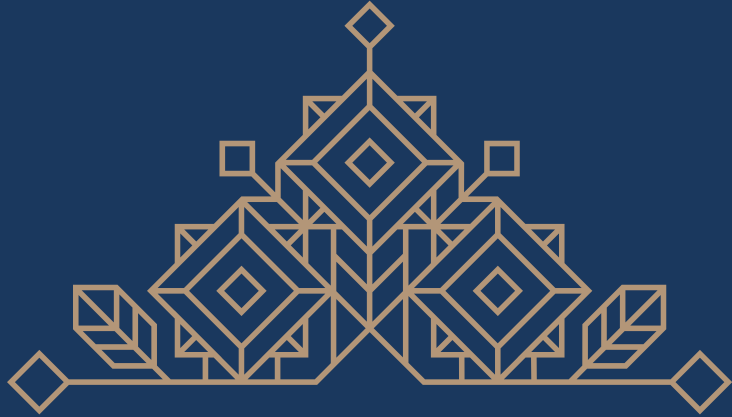

เป็นเหตุเป็นผล

ไม่ว่าจะทำอะไร ควรเรียบง่าย เป็นไปได้จริง เป็นเหตุเป็นผล
เพื่อให้คนอื่นสามารถทำต่อได้และเกิดประโยชน์สูงสุด

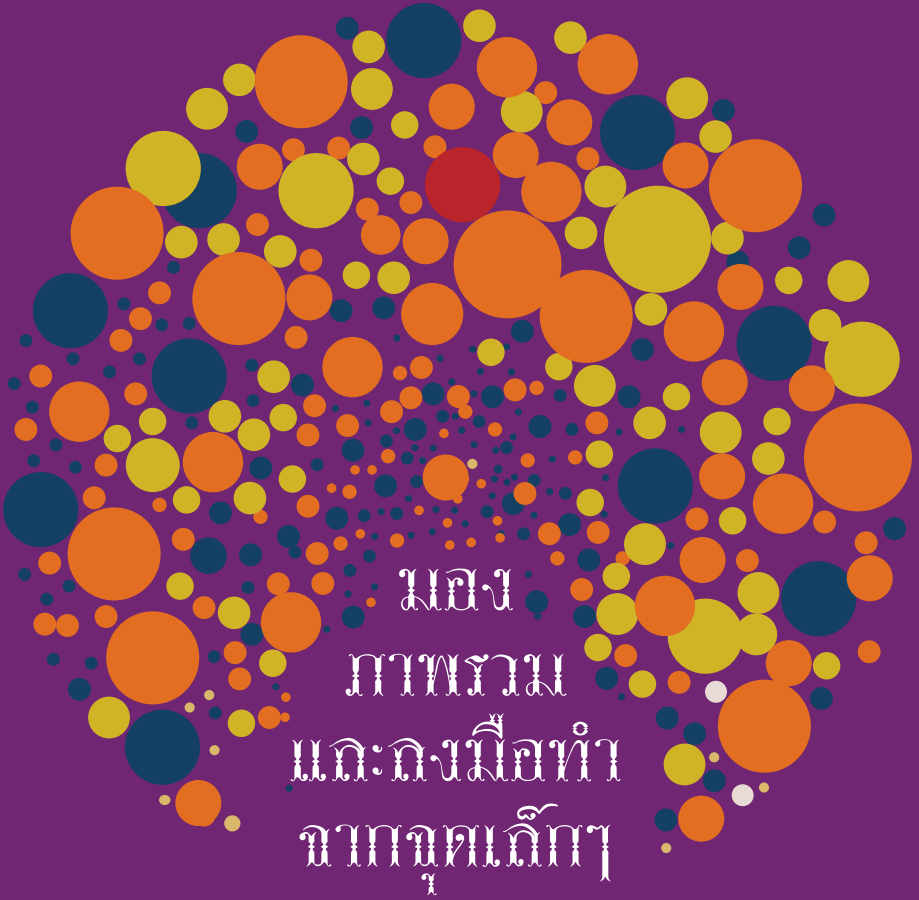

ปรัชญาพหุวัฒนธรรม
บูรณาการชุมชน

หลักการและกระบวนการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวงใช้ได้ทุกพื้นที่
แต่กิจกรรมหรือวิธีการดำเนินงานต้องปรับ
ให้สอดคล้องกับภูมิสังคม ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่

มอง
ภาพรวม
และลงมือทำ
จากจุดเล็กๆ

มองภาพใหญ่ให้ครอบคลุมทุกมิติ เห็นเป้าหมายระยะยาวที่ชัดเจน
แล้วค่อยลงมือทำจากจุดเล็ก ๆ ตามกำลัง ความสามารถ

เกื้อกูล
น
ระหวางคน
และทรัพยากร
นิรันดร์ชาติ

ชุมชนและธรรมชาติพึ่งพากันในการอยู่รอดและเติบโต
ชุมชนใช้ประโยชน์ควบคู่กับดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ
ตามแนวทาง “ปลูกป่า ปลูกคน”

วัดที่
ศกคพณ
(บ้านน้ำต้อ:โร)

ไม่ประเมินผลเพียงผลผลิต แต่ให้ความสำคัญกับผลลัพธ์
นั่นคือ คุณภาพชีวิตของชุมชน ทุกบาททุกสตางค์ที่ใช้
ชาวบ้านต้องได้รับประโยชน์ และคุ้มค่ากับการลงทุน

ถ้ำ

การฝึกฝน

ขั้น 3 วิชา

ข้าวบ้าน
ปลั้วบ้าน
ทุกบ้านตอน
นเกิดความรัก
เป็นเจ้าของ

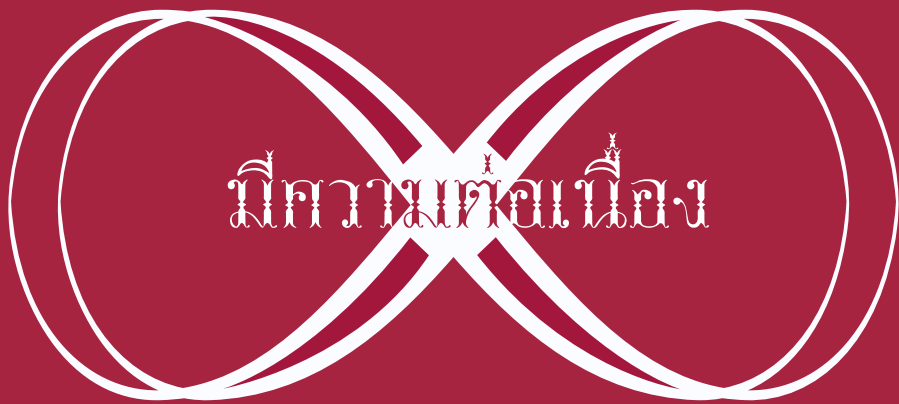
ชาวบ้านร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำทุกขั้นตอนตั้งแต่แรกเริ่ม
เพราะเห็นประโยชน์และได้รับประโยชน์จริง
จนเกิดความเป็นเจ้าของ หวงแหน และดูแลรักษาการพัฒนานั้น ๆ

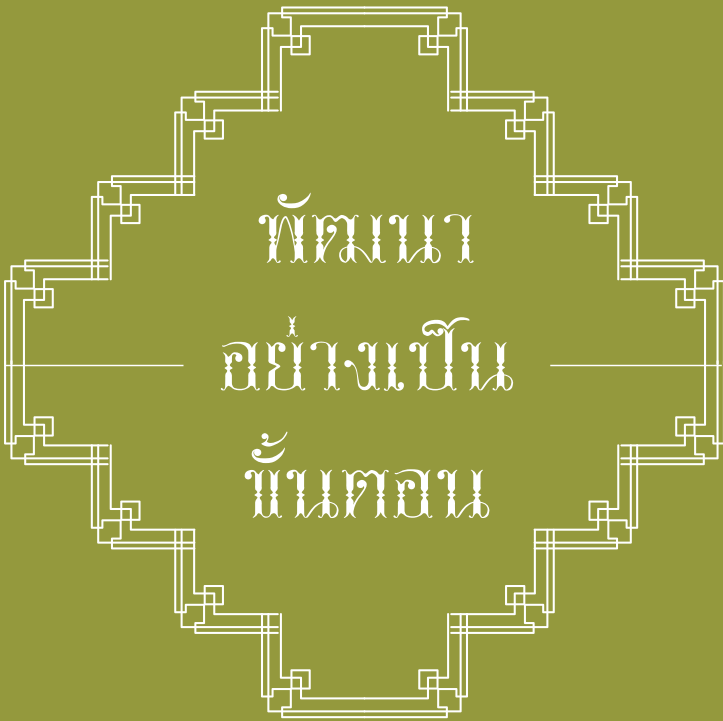

โพลีอากา
คิยา
เค็มอากา

สร้างโอกาสให้คนทุกกลุ่ม ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่สนใจอดีต ไม่จำกัดเพศ วัย ศาสนา เชื้อชาติ
กลุ่มผลประโยชน์ หรือการเมืองกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

พัฒนา
อักษรรูป
นันทอน

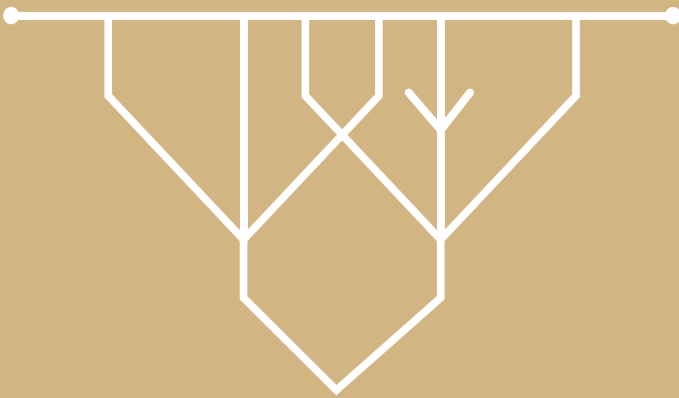
ทำจาก
ขนน้อกนกอินทรี
น

ทำงานด้วยข้อมูลจริงจากชุมชน จากการเดินทางที่จริง เห็นจริง สัมผัสจริง และต้องตรวจสอบข้อมูลซ้ำ

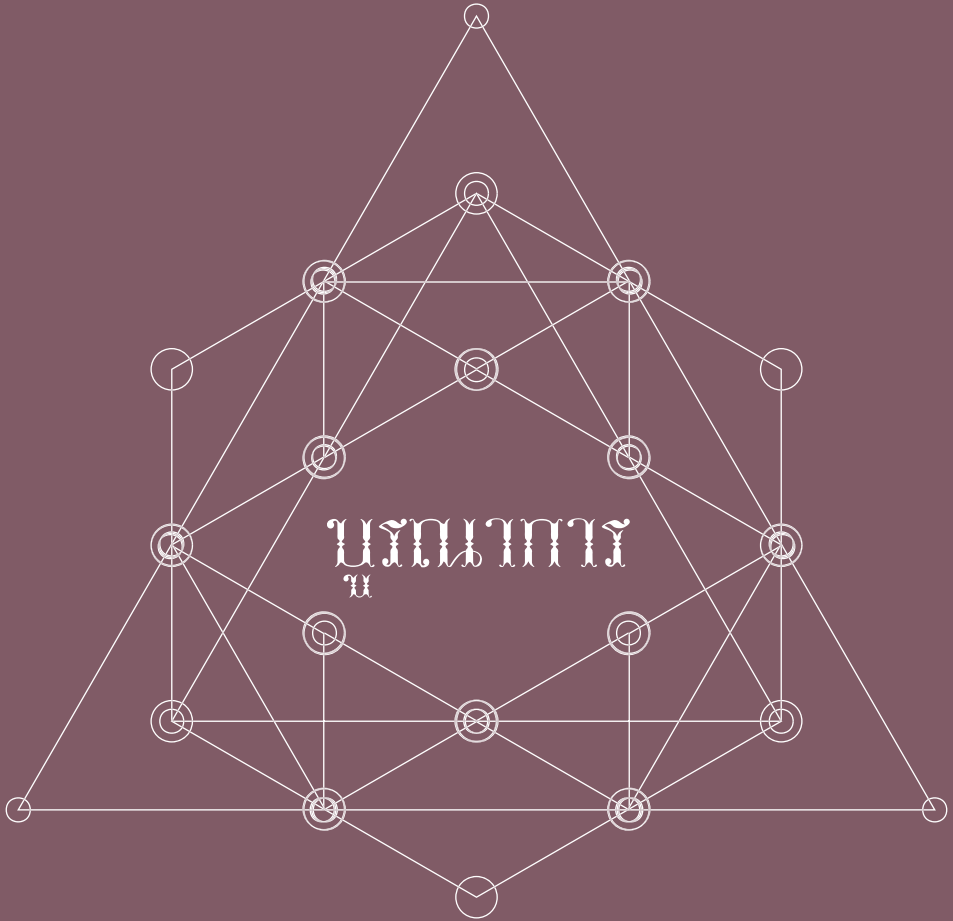

ทำงานจากถ้ำขี้ผึ้ง
และบนถ้ำขี้ผึ้ง

ทีมบริหารเปิดรับ เรียนรู้จากทีมปฏิบัติการ
ทีมปฏิบัติการเสนอข้อมูลและให้ความเห็นอย่างตรงไปตรงมา
ตามปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของชุมชน และสถานการณ์จริงในพื้นที่
ประสานงานขึ้นลงตลอดเวลา เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันทุกระดับ
และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อกลุ่มเป้าหมาย

บุษยามาศ
น

ทุกคนที่เกี่ยวข้องร่วมทำงานด้วยกัน โดยมีเป้าหมายเดียวกัน
ถือแผนงานเดียวกัน และทำงานด้วยกัน ไม่เพียงพูดคุยหรือตกลงกันแล้วแยกกันไปทำงาน

เปิด

ทุกอย่าง

เป็นปกติ

ทัศนคติคิดบวก ไม่มองแต่ปัญหา มองความเป็นไปได้แล้วจัดการปัญหาและอุปสรรค
เตรียมตัวเองให้พร้อมอยู่เสมอ และสิ่งสำคัญที่สุด คือ เชื่อว่าเมื่อได้รับโอกาส คนย่อมเปลี่ยนแปลงได้

อินทรี

รู้และเข้าใจรากเหง้าของปัญหาและงานที่ทำ ตั้งแต่แนวคิดจนถึงรายละเอียดในการปฏิบัติ
ไม่เพียงรู้จากตำราหรือทฤษฎี และเมื่อรู้แล้วต้องลงมือทำด้วย

ช่างถึงแก่ศ
ดิ:เสียชีวิตอน

ปัจจัยความสำเร็จหลักเกณฑ์เฉพาะ ของมูลนิธิธัมมปาฬอง ๑

หลักการและกระบวนการ

1. ช่วยเขาให้เขาช่วยตัวเอง
2. พัฒนาเชิงพื้นที่ (area based)
3. พัฒนาคบวงจร
4. พัฒนาอย่างสมดุล ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
5. เรียบง่าย ทำได้จริง เป็นเหตุเป็นผล (simple, practical, logical)
6. พัฒนาจากปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน (ประเด็นร่วม)
7. ปรับตามภูมิสังคม
8. มองภาพรวม และลงมือทำจากจุดเล็ก ๆ แล้วค่อยขยาย
9. เพิ่มมูลค่า
10. ตลาคมนำ เน้นคุณภาพ และใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด
11. เกื้อกูลระหว่างคนและทรัพยากรธรรมชาติ
12. วัดที่ผลลัพธ์ (ชาวบ้านได้อะไร)
13. สร้างการมีส่วนร่วมทั้ง 3 ระดับ
14. ชาวบ้านมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน จนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ
15. สร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาจากชุมชน
16. ให้โอกาสอย่างเสมอภาค
17. มีความต่อเนื่อง
18. ทำให้ดูเป็นตัวอย่าง

การบริหารจัดการ

19. ทำงานเป็นขั้นเป็นตอน
20. ทำงานบนข้อมูลจริง
21. มีข้อต่อในพื้นที่ (อสพ.)
22. ต้องไม่ให้ชาวบ้านแบกรับความเสี่ยง (ในช่วงแรก)
23. ทำงานจากล่างขึ้นบน และบนลงล่าง

นักพัฒนา

24. เชื่อว่าทุกอย่างเป็นไปได้ (It can be done)
25. รู้จริง
26. ขยัน
27. ซื่อสัตย์ ไม่ต่อแผล
28. พูดจริง ทำจริง
29. ช่างสังเกต ละเอียดอ่อน
30. จริงใจ ไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง
31. เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
32. เป็นกลาง (ไม่ยุ่งเกี่ยวการเมือง)
33. เอาใจเขา มาใส่ใจเรา

ชาวบ้าน

34. ซื่อสัตย์ ไม่ต่อแผล
35. ขยัน พึ่งพาตัวเอง

การบริหารจัดการ

36. บูรณาการ
37. การบริหารจัดการที่ดี
38. มีแผนทำงานที่ยืดหยุ่น
39. บริหารความเสี่ยง
40. บริหารจัดการองค์ความรู้
41. มีมาตรฐานในการประเมินผล
42. นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการทำงาน
43. งบประมาณต่อเนื่อง เพียงพอ
44. พัฒนาบุคลากร
45. การกระจายอำนาจตัดสินใจ
46. โปร่งใสตรวจสอบได้

นักพัฒนา

47. อุดหนุน
48. รับฟังความคิดเห็นต่าง
49. ไม่เพิกเฉยต่อปัญหา และแก้ไขอย่างทันที่ (Take action)
50. การทำงานเป็นทีม
51. มีความรับผิดชอบตนเองและผู้อื่น
52. สื่อสารเป็น (สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ)
53. พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
54. มุ่งมั่น ตั้งใจ
55. ความเป็นผู้นำที่ดี

ชาวบ้าน

56. อุดหนุน
57. มุ่งมั่น ตั้งใจ
58. ความเป็นผู้นำที่ดี

หน่วยงานสนับสนุน

59. มีนโยบายจากผู้บังคับบัญชาผู้บริหารองค์กรที่ชัดเจน และเป็นทิศทางเดียวกัน
60. นำหลักวิชาการมาลงมือทำให้เกิดประโยชน์กับชุมชน
61. ทุกภาคส่วนเข้าใจภาพการทำงานร่วมกัน

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage